

Έτησια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας (έτος αναφοράς: 2022-2023)

Σχολική Μονάδα: 105ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - 9050003

Σχολικό Έτος: 2022 - 2023

Ημερομηνία Εξαγωγής: 15/06/2023

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Καταγράφονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας, που κρίνονται σημαντικά για την αποτύπωση της εικόνας του σχολείου

Οι δράσεις που πραγματοποιήσαμε και αυτή τη χρονιά καταδεικνύουν, εμφατικά, ότι όλες οι πλευρές της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής λειτουργίας συνδέονται άμεσα με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες που ισχύουν για το μεγαλύτερο τμήμα της κοινωνίας. Ταυτόχρονα, συνδέονται με τον τρόπο και τους όρους που η Πολιτεία και το ΥΠΑΙΘ αντιμετωπίζουν αυτές τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες, στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δηλαδή πώς απαντώνται τα ζητήματα:

Η ενίσχυση και η εκτίμηση του ρόλου των εκπαιδευτικών, η εξασφάλιση επαρκών (υλικών, κτηριακών, ηλεκτρονικών) υποδομών, η επαρκής δημόσια χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, η λειτουργία αντισταθμιστικών δομών, η σταθερή εργασία οργανικής σχέσης, η ενσωμάτωση της κριτικής των εκπαιδευτικών στα αναλυτικά προγράμματα σε σχέση με τον όγκο, το περιεχόμενο και τη δυσκολία της «ύλης», η ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, η ενίσχυση των βιβλιοθηκών και της τέχνης.

Όλα τα παραπάνω παραμένουν άλυτα ζητήματα, από την Πολιτεία και το ΥΠΑΙΘ. Ως εκ τούτου είμαστε υποχρεωμένοι/ες να εστιάσουμε σε αυτά τα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν και παραμένει επιτακτική η ανάγκη να στρέψουμε τη συζήτηση στα γενικά χαρακτηριστικά και όχι στις ιδιαιτερότητες των σχολείων.

Συνεχίζουμε να υλοποιούμε εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές δράσεις με τους μαθητές/τριες μας, και τις προσαρμόζουμε στα ενδιαφέροντα και στις ιδιαιτερότητες των μαθητών μας, χωρίς να προκρίνουμε τον ανταγωνισμό των σχολείων. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν όλα τα προβλήματα που επιφέρει η δημόσια έκθεση αυτών των ιδιαιτεροτήτων όπως η ωραιοποίηση, ο ανταγωνισμός και κυρίως, η προσαρμογή της εργασίας μας στις ανάγκες της δημόσιας εικόνας (φαίνεσθαι ή image) και όχι στις ανάγκες των μαθητών/τριών μας.

Άλλο τόσο ζωντανή παραμένει η ανάγκη να αποφύγουμε τους κινδύνους υπεραπλούστευσης και συσκότισης που επιφέρει η ποσοτική έκφραση των ποιοτικών στοιχείων της σχολικής ζωής. Οι κίνδυνοι αυτοί έγιναν ακόμη μεγαλύτεροι μετά την επιμονή του Υπουργείου να πραγματοποιήσει τις εθνικές εξετάσεις στην Στ' Δημοτικού. Τέλος, κρίνουμε ως απόλυτη ανάγκη να αποφύγουμε τους κινδύνους ωραιοποίησης και παραμερισμού της κριτικής σκέψης που θα επέφεραν η σύγκριση, ο ανταγωνισμός και η κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων.

Το σχολείο μας, όπως κάθε σχολείο, λειτουργεί σε μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από πολύπλοκα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, έχοντας ιδιαιτερότητες, που το διαφοροποιούν ενδεχομένως και από ένα σχολείο που βρίσκεται γεωγραφικά πολύ κοντά του. Αυτό αφορά τόσο τους/τις εκπαιδευτικούς όσο και τις οικογένειες μαθητών και μαθητριών καθώς αποτελούν ένα πολυσύνθετο μωσαϊκό που απαρτίζεται από πληθυσμούς πολυποίκιλων κοινωνικών, οικονομικών, πολιτιστικών και μορφωτικών χαρακτηριστικών, καθώς και από ένα σημαντικό ποσοστό ευπαθών και ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Σε κάποια σημεία οι

ιδιαιτερότητες αυτές είναι πιο έντονες. Κρίνουμε ωστόσο πως τόσο η επίσημη συζήτηση για αυτές τις ιδιαιτερότητες, όσο και οι αποφάσεις για την αξιοποίηση ή την αντιμετώπισή τους είναι προτιμότερο να παραμένουν στο εσωτερικό της σχολικής κοινότητας. Γι' αυτό επιλέγουμε να εστιάσουμε την προσοχή μας αποκλειστικά στα γενικά χαρακτηριστικά των σχολείων. Η συζήτηση επί των ιδιαιτεροτήτων ελλοχεύει τον κίνδυνο να τεθούν στο προσκήνιο ζητήματα δευτερεύοντα ή τριτεύοντα και μάλιστα παρουσιάζοντάς τα ως πανάκεια ή ζητήματα που επιβάλλονται ως κυρίαρχη άποψη.

Κρίνεται επιπρόσθετα ότι η αριθμητική (ποσοτική) αποτύπωση των ιδιαιτεροτήτων κάθε σχολικής μονάδας, αδικεί τον τεράστιο πλούτο που παράγει η πραγματικότητα της εκπαιδευτικής ζωής. Συνακόλουθα παράγεται μία μετέωρη ιεράρχηση και κατηγοριοποίηση η οποία αποσπά την αναγκαία δημόσια συζήτηση από τον κεντρικό παιδαγωγικό στόχο, τη μορφωτική στήριξη και προαγωγή του μαθητικού πληθυσμού συνολικά, αλλά και την εξέλιξη της κριτικής σκέψης και της κοινωνικοποίησης του/της κάθε μαθητή/τριας.

Διευκρινίζουμε, λοιπόν, ότι η, ενδεχόμενη, αξιοποίηση της όποιας ποσοτικοποίησης στην οποία οφείλουμε να προχωρήσουμε εξαιτίας της υποχρεωτικής ποσοτικής αποτύπωσης στην εφαρμογή αυτή, στερείται επιστημονικής εγκυρότητας, και ως εκ τούτου δεν συναινεί σε αυτήν η επιστημονική, παιδαγωγική και επαγγελματική μας κρίση.

B. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

Θετικά σημεία

1. Ενιαίοι και καθολικοί μορφωτικοί και παιδαγωγικοί στόχοι για όλα τα παιδιά.
2. Δωρεάν διανομή διδακτικών βιβλίων για όλα τα παιδιά.
3. Διδακτικό υλικό που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς της πράξης.
4. Καθημερινή από τους εκπαιδευτικούς ανατροφοδότηση των μαθητών και των γονέων για την πρόοδο και τις δυσκολίες των ίδιων των μαθητών.
5. Οι συνεχείς προσπάθειες των εκπαιδευτικών να υπάρχει γόνιμη επικοινωνία με τους γονείς, παρά τις καθημερινές δυσκολίες.
6. Οι καθημερινές προσπάθειες διαμόρφωσης αντισταθμιστικών και μορφωτικά επωφελών παιδαγωγικών πρακτικών. Είναι χαρακτηριστικό από την έρευνα της ΔΟΕ ότι παρά τις συνεχώς αυξανόμενες αντιξοότητες (ελλείψεις, κενά πανδημία, όγκος ύλης, αύξηση μαθητών ανά τμήμα) το εκπαιδευτικό σώμα υλοποιεί σε μεγάλο βαθμό συνεργατικές μορφές μάθησης και διδασκαλίας. Το γεγονός αυτό βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την εικόνα απαξίωσης των εκπαιδευτικών και του έργου τους που προβάλλεται προς την κοινωνία.
7. Η ανάδειξη, μέσω των δράσεων των εκπαιδευτικών, των κοινωνικών παραμέτρων και διαστάσεων της εκπαίδευσης.

Σημεία προς βελτίωση

1. Ανάγκη περιορισμού της έκτασης της «ύλης», δηλαδή ανάγκη χρονικής άνεσης για την εμπάθυνση στα διδακτικά αντικείμενα.
2. Συστηματική και μακροχρόνια παρέμβαση για τον δραστικό περιορισμό μορφών που υπονομεύουν τον δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης.

3. Σταθερή-μόνιμη και όχι ευκαιριακή στελέχωση όλων των θέσεων αντισταθμιστικών δομών, όπως της παράλληλης στήριξης, τμημάτων ΖΕΠ, τμημάτων ένταξης. Δημιουργία οργανικών θέσεων.
4. Εξέταση του περιεχομένου των διδακτικών πρακτικών ως προς τη μορφωτική τους ωφέλεια, την αντισταθμιστική τους δυναμική, και τη δυνατότητά τους ως προς την άμβλυση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων.
5. Περιορισμός του γενομένου να μετακινούνται οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί σε διαφορετικές κάθε σχολικό έτος περιοχές της χώρας για να εργαστούν. Διορισμός- Μονιμοποίηση των αναπληρωτών.
6. Αντιμετώπιση της ανεργίας, της φτώχειας και της περιθωριοποίησης μεγάλων τμημάτων της ελληνικής κοινωνίας, ώστε όλοι οι γονείς να μπορέσουν να παρακολουθήσουν και να υποστηρίξουν την πρόοδο των παιδιών τους.
7. Εκσυγχρονισμός των υποδομών (υλικών, κτιριακών, πολιτισμικών, ηλεκτρονικών) όλων των σχολείων.

Διοικητική λειτουργία

Θετικά σημεία

1. Η συνεχής προσπάθεια των εκπαιδευτικών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου τους και στα καθήκοντά τους παρά τα εμπόδια που θέτουν οι εκπαιδευτικές πολιτικές του ΥΠΑΙΘ.
2. Το βαθύ αίσθημα παιδαγωγικής ευθύνης των εκπαιδευτικών που τους παρωθεί, παρά τις εμφανείς ανεπάρκειες των σχολικών δομών, να μην εγκαταλείπουν την προσπάθεια να διαχειριστούν τις κρίσεις που αναφέρονται στο εσωτερικό του σχολείου.
3. Ο διαρκής αγώνας των εκπαιδευτικών να εξασφαλίσουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις επιβίωσης των σχολείων παρά τη χρόνια υποχρηματοδότηση των σχολικών μονάδων.
4. Ο μεγάλος βαθμός συναντίληψης των εκπαιδευτικών για τα ζητήματα των σχολικών χώρων και υποδομών, για τα ζητήματα της χρηματοδότησης των σχολείων.

Σημεία προς βελτίωση

1. Η αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων και η αποφυγή των ιδιωτικών διαμεσολαβήσεων.
2. Η άμεση και διαφανής κατανομή και απόδοση της χρηματοδότησης σε κάθε σχολική μονάδα.
3. Η σταθερή ενημέρωση των σχολείων για την κατανομή της χρηματοδότησης και τον απολογισμό κάθε έτους.
4. Η κρατική χορήγηση όλων των παγίων δαπανών σε όλα τα σχολεία.
5. Η εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων.
6. Ο διορισμός σταθερού και μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού ώστε να μην μεταβάλλεται κάθε χρόνο η σύνθεση του συλλόγου διδασκόντων.
7. Η δημιουργία σταθερών δομών υποστήριξης που γεφυρώνουν την απόσταση ανάμεσα στο σχολείο και τις οικογένειες των μαθητών/τριών και διευκολύνουν τη διαχείριση των κρίσεων που εκδηλώνονται στο εσωτερικό της σχολικής μονάδας.
8. Η έγκαιρη και πλήρης κάλυψη των κενών σε εκπαιδευτικό προσωπικό, ώστε να μην υπολειπονται οι εκπαιδευτικές δομές.
9. Να σταματήσει η εμπλοκή εξωτερικών παραγόντων στην εσωτερική ζωή των σχολείων, να περιορίζεται

αποκλειστικά στη θεσμική τους παρέμβαση και όχι σε κάθε άξονα λειτουργίας της σχολικής μονάδας ώστε να μην την ετεροκαθορίζουν.

10. Να σταματήσει ο διαχωρισμός των σχολείων στη βάση ποσοτικών διακρίσεων που οδηγούν στην κατηγοριοποίησή τους και τη δημιουργία επιλέξιμων/ανταγωνιστικών προφίλ για κάθε σχολική μονάδα.
11. Η δημιουργία οργανικών θέσεων για όλες τις υπάρχουσες ειδικότητες εκπαιδευτικών, ώστε να μειωθεί η περιπλάνησή τους από σχολείο σε σχολείο.
12. Η πρόσληψη διοικητικού προσωπικού για τη γραμματειακή υποστήριξη των σχολικών μονάδων.
13. Οργανικές θέσεις για το ολοήμερο.
14. Η απαλλαγή των εκπαιδευτικών από εξωδιδασκτικά καθήκοντα που δυσχεραίνουν το έργο τους και μειώνουν τον διαθέσιμο χρόνο που αφιερώνουν στις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών τους.
15. Η αύξηση των μισθολογικών απολαβών των εκπαιδευτικών.

Πρέπει να βελτιωθούν όλοι οι δείκτες στα παρακάτω δεδομένα:

Στο 78% των σχολείων δεν υπάρχουν Τάξεις Υποδοχής.

Στο 32% των σχολείων δεν υπάρχουν τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας. Το 45% αυτών λειτούργησαν μετά τον Νοέμβριο. Αλλά και σε αυτά που λειτουργούν τμήματα ΕΔ, το 78 % των εκπαιδευτικών δηλώνει ότι δεν επαρκούν για τις ανάγκες των μαθητών.

Στο 59% των σχολείων δεν υπάρχουν Τμήματα Ένταξης. Αλλά και σε αυτά που λειτουργούν Τμήματα Ένταξης, το 50% των εκπαιδευτικών δηλώνει ότι χρειάζονται επιπλέον οργανικές θέσεις για να καλυφθούν οι ανάγκες των μαθητών. Επιπλέον, στα υπάρχοντα ΤΕ το 14% των οργανικών θέσεων δεν έχει καλυφθεί κατά το τρέχον σχολικό έτος.

Απαιτείται λοιπόν, η δημιουργία και στελέχωση οργανικών θέσεων για τα τμήματα αυτά. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί που θα στελεχώσουν τις σχετικές θέσεις θα αποτελέσουν ένα σταθερό σημείο αναφοράς για τα παιδιά αυτά, θα εμβαθύνουν στα σχετικά προβλήματα και θα συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη κατάλληλων παιδαγωγικών στρατηγικών αντιμετώπισής τους. Ακόμη, στο επίπεδο των κοινωνικών πολιτικών θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια ώστε οι μαθητές των ευπαθών ομάδων να υποστηρίζονται συστηματικά με εστίαση στις ανάγκες τους και όχι ευκαιριακά μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης.

Στο 55% των σχολείων υπήρχαν κενά κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς (τουλάχιστον δύο κενά ανά σχολείο). Στο 64% των σχολείων προέκυψαν έκτακτα κενά (μεγαλύτερα των δύο εβδομάδων), κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Το 45% των κενών αυτών καλύφθηκαν είτε αργοπορημένα είτε ποτέ. Το γεγονός αυτό μεγέθυνε το φαινόμενο της απλήρωτης διδακτικής εργασίας.

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

Θετικά σημεία

1. Το υψηλό επίπεδο συναντίληψης που παρατηρείται στο εκπαιδευτικό σώμα, όπως καταγράφεται από τις διενεργηθείσες έρευνες.
2. Ο συνεχής διάλογος μεταξύ των εκπαιδευτικών της πράξης για θέματα παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών.
3. Η ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού από τους εκπαιδευτικούς της πράξης στους Συλλόγους Διδασκόντων και μέσα από εκπαιδευτικές ιστοσελίδες και περιοδικά που προωθούν το συλλογικό πνεύμα, ενάντια στον ανταγωνισμό.
4. Η υψηλή ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών για ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα όπως η περιβαλλοντική και

κλιματική κρίση, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η φτώχεια, οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες, ο υποσιτισμός, η παιδική εργασία, η παιδική εκμετάλλευση, η διαμόρφωση του κοινωνικού φύλου και τα στερεότυπα που τη συνοδεύουν, η καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης, συμπερίληψης και σεβασμού όλων των ανθρώπων και ιδιαίτερα των διαφορετικών και των πιο αδύναμων.

5. Οι πολλές, σημαντικές και καθημερινές διδακτικές παρεμβάσεις και προγράμματα για ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα. Ο διαρκής διάλογος με τους/τις μαθητές/τριες για όλα τα ζητήματα που τους απασχολούν και όχι μόνο για την «κάλυψη της ύλης»

6. Η αξιοποίηση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων και σύγχρονων κινηματογραφικών ταινιών, ως φιλικά κείμενα, για την ανάπτυξη της κρίσης και των απόψεων των μαθητών/τριών, μέσα από δημοκρατικό διάλογο.

Σημεία προς βελτίωση

1. Επαναφορά της απαλλαγής από τα διδακτικά καθήκοντα κατά την περίοδο της επιμόρφωσης, κατά τον τρόπο των διδασκαλείων που δυστυχώς καταργήθηκαν.

2. Απαλλαγή των επιμορφωτικών και μεταπτυχιακών σπουδών από την εμπορευματοποίησή και κατάργηση της «αγοράς» μορίων για τον διορισμό και τη συμμετοχή στην επιλογή στελεχών.

3. Εξασφάλιση όλων των προϋποθέσεων (διοικητικών, τεχνικών, οικονομικών κλπ.) για την ανταλλαγή δωρεάν επισκέψεων με άλλα σχολεία της χώρας ή στο εξωτερικό. Προτεραιότητα σε εκείνα τα σχολεία οι μαθητές των οποίων έχουν λιγότερες δυνατότητες για πραγματοποίηση εκδρομών, ταξιδιών κλπ.

4. Μέριμνα της Πολιτείας για δωρεάν πρόσβαση μαθητών και εκπαιδευτικών σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, Μουσεία, θέατρα, σημαντικές εκθέσεις. Δημόσια προγράμματα στα Σχολεία από τα Δημόσια Μουσεία.

Γ. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Λειτουργία

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν

4

Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις)

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Σχολική διαρροή - φοίτηση

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Λειτουργία

Διοικητική λειτουργία

Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν

2

Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις)

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

Σχολείο και κοινότητα

Λειτουργία

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν

Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις)

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων

Η ποιότητα των εκδηλώσεων, η επιστημονική πληρότητα των εισηγητών και ο πλούτος του προβληματισμού που αναπτύχθηκε ανέδειξε σημαντικές πλευρές της ανεπάρκειας των εφαρμοζόμενων εκπαιδευτικών πολιτικών. Η διάθεση των συναδέλφων εκπαιδευτικών να συναντηθούν με τον ακαδημαϊκό λόγο βοήθησε σημαντικά στη διάχυση αυτού του προβληματισμού και των βασικών συμπερασμάτων του. Οι εκπαιδευτικοί έχουν απόλυτη συνείδηση ότι η επίτευξη των στόχων που τέθηκαν εξαρτώνται από την ακολουθούμενη εκπαιδευτική πολιτική. Από το σύνολο των δράσεων ως σημαντικότερα αποτελέσματα σημειώνουμε:

α) Την επισήμανση και ανάδειξη των κοινωνικών παραμέτρων που επικαθορίζουν τις εκπαιδευτικές λειτουργίες και διαδικασίες και που τις περισσότερες φορές αγνοούνται κατά τον σχεδιασμό και την παραγωγή των εκπαιδευτικών πολιτικών.

β) Την αποτύπωση του ενδιαφέροντος των εκπαιδευτικών για όλα τα ζητήματα που αφορούν στην εκπαιδευτική και παιδαγωγική λειτουργία. Το ενδιαφέρον αυτό αποτυπώθηκε με τη μαζική συμμετοχή των εκπαιδευτικών: i) στις διαδικτυακές εκδηλώσεις, με τα ερωτήματα που τέθηκαν, ii) στην ερευνητική αποτύπωση και καταγραφή μέσω των ερωτηματολογίων και με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών στη διαμόρφωσή τους. Η ογκώδης αυτή κοινωνική απεύθυνση των εκπαιδευτικών προσκρούει στις εφαρμοζόμενες εκπαιδευτικές πολιτικές που δεν απαντούν αποτελεσματικά στα ποικίλα εκπαιδευτικά προβλήματα, αγνοούν τον κόπο και την αγωνία των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, ενώ το ΥΠΑΙΘ ανοίγει διαρκώς νέα μέτωπα, δημιουργώντας νέες υποχρεώσεις εκτός εκπαιδευτικών αρμοδιοτήτων.

γ) Την ανάδειξη των αναγκαίων υλικών προϋποθέσεων και υποδομών για την βελτίωση του σχολείου, που προσκρούουν στην υποχρηματοδότηση των σχολικών μονάδων, στις ελλείψεις σε εκπαιδευτικό, επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό, στην απουσία μόνιμου και σταθερού εκπαιδευτικού προσωπικού, ώστε τα σχολεία να μπορούν να σχεδιάζουν σε βάθος χρόνου.

δ) Την αποτύπωση και καταγραφή των ελλείψεων σε βασικές δομές αντισταθμιστικής εκπαίδευσης (Τμήματα Ένταξης - Τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας και ΖΕΠ).

ε) Την καταγραφή, αποτύπωση και επεξεργασία της κριτικής και των απόψεων των εκπαιδευτικών σε κομβικά ζητήματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (αναλυτικά προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια, Πρόγραμμα Νηπιαγωγείου, Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, επιμόρφωση, σχέσεις μέσα στο σχολείο, συνεργατικές πρακτικές, έκταση και δυσκολία της διδασκόμενης ύλης και οι δυσχέρειες που επιφέρει, ειδικά σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες).

στ) Η ανάδειξη της σημασίας των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών για την ασφάλεια και την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας.

ζ) η ανάδειξη της αναγκαιότητας να είναι οι εκπαιδευτικοί ενεργοί συνδιαμορφωτές των θεματικών, των διαδικασιών και του περιεχομένου μιας ουσιαστικής επιμορφωτικής διαδικασίας και όχι άβουλοι δέκτες άνωθεν επιλογών.

η) Η συλλογή, καταγραφή και ηλεκτρονική έκδοση τοποθετήσεων, άρθρων και απόψεων της πανεπιστημιακής κοινότητας, που βοηθάει στην ανάπτυξη πλούσιου προβληματισμού και διαλόγου σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα και τη διάχυση των ζητημάτων που αναδείχθηκαν στη δημόσια σφαίρα και το δημόσιο λόγο.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Οι βασικοί παράγοντες δυσκολίας παραμένουν:

α) Η απουσία διαλόγου του Υπουργείου Παιδείας με τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών. Το γεγονός ότι οι απόψεις και τα αιτήματα του εκπαιδευτικού κλάδου δεν συζητούνται με επιλογή του Υπουργείου Παιδείας.

β) Με ευθύνη της Πολιτείας και του Υπουργείου Παιδείας δεν αντιμετωπίστηκαν οι σύνθετες κοινωνικές, οικονομικές, ψυχικές και εκπαιδευτικές επιπτώσεις της πανδημίας, στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας.

γ) Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις συνθήκες έντονης διοικητικής πίεσης υποβαθμίζουν τις δημοκρατικές λειτουργίες και απαξιώνουν τον ρόλο των εκπαιδευτικών.

Ανάδειξη Πρακτικών και προτάσεις για αξιοποίησή τους από άλλα σχολεία (προαιρετικά).

Πρακτική 1

Άξονας

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Τίτλος Δράσης

Εμπλουτίζουμε και διαχέουμε την κριτική των εκπαιδευτικών της πράξης για τα σχολικά εγχειρίδια και τα αναλυτικά προγράμματα που χρησιμοποιούνται σήμερα στα σχολεία.

Στόχος Βελτίωσης

Ανάδειξη της αναγκαιότητας μείωσης της ύλης και άμβλυση της δυσκολίας της, με στόχο την εμβάθυνση στα γνωστικά αντικείμενα.

Να συγκεντρωθεί με σκοπό να αξιοποιηθεί η εμπειρία και η κριτική της μαχόμενης εκπαίδευσης για τα αναλυτικά προγράμματα και βιβλία.

Ενέργειες Υλοποίησης

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

10 Μαΐου 2023: Διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα: «Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τα σχολικά εγχειρίδια και τα αναλυτικά προγράμματα. Παρουσίαση, μελέτη και επιστημονικές προσεγγίσεις». Εισηγητές/τριες: 1. **Ανδρουλάκης Γιώργος**, Αν. Καθηγητής Ποσοτικών Μεθόδων, του Πανεπιστημίου Πατρών, 2. **Κυπριανός Παντελής**, Καθηγητής Ιστορίας στο Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Πατρών, 3. **Φτερνιάτη Άννα**, Καθηγήτρια και Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών, 4. **Καίσαρη Μαρία**, Ε.ΔΙ.Π., του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2023: Εμπλουτισμός και επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων, από το ερωτηματολόγιο/ερευνητικό εργαλείο, που αναδεικνύει την κριτική των εκπαιδευτικών στα σχολικά βιβλία.

Ιούνιος 2023: Ηλεκτρονική Έκδοση πρακτικών ημερίδων - Επιλογή άρθρων.

Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)

<http://doe.gr/συλλογή-κειμένων-άρθρων-2023/>

Πρακτική 2

Άξονας

Σχολική διαρροή - φοίτηση

Τίτλος Δράσης

Αναζητούμε/Διερευνούμε/ μια διαφορετική σύλληψη για το αναλυτικό πρόγραμμα το οποίο δεν θα μετατρέπει τη σχολική τάξη σε ένα διαρκή προκριματικό αγώνα για την επόμενη βαθμίδα και ταυτόχρονα μια σειρά αλλαγών στον ίδιο τον θεσμό του σχολείου ώστε να μπορεί να δεξιωθεί και να υπηρετήσει μαθητικούς πληθυσμούς με τελείως διαφορετικές αφετηρίες αλλά και οικογενειακή δυναμική και υποστήριξη.

Στόχος Βελτίωσης

Ανάδειξη των συνεπειών της πίεσης της ύλης στην εκπαιδευτική πορεία των μαθητών. Διερεύνηση των επιπτώσεων της σχολικής αποτυχίας. Ανάδειξη της αναγκαιότητας για την παραπέρα επέκταση των υποστηρικτικών θεσμών (παράλληλη στήριξη, τμήματα ένταξης, τάξεις υποδοχής).

Ενέργειες Υλοποίησης

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

26 Μαρτίου 2023: Συμμετοχή σε πανελλαδική διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Σχολική αποτυχία και σχολική διαρροή. Εκπαιδευτικές, πολιτικές και κοινωνικές παράμετροι που αναπαράγουν τις κοινωνικές / εκπαιδευτικές ανισότητες».

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε και προβλήθηκε διαδικτυακά. Εισηγητές: 1. **Αλεξίου Θανάσης**, Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, 2. **Τσιάκαλος Γιώργος**, Ομότιμος Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος του ΑΠΘ, 3. **Φωτόπουλος Νίκος**, Αν. Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπ/κής πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Δεκέμβριος - Φεβρουάριος 2023: Συμμετοχή στη διεξαγωγή πανελλαδικής ηλεκτρονικής καταγραφής των ελλείψεων σε Τμήματα Ένταξης - Τμήματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας και ΖΕΠ (Οργανικές θέσεις - Στελέχωση).

Δεκέμβριος - Φεβρουάριος 2023: Συμμετοχή στη διεξαγωγή ερευνητικής ηλεκτρονικής καταγραφής κενών / συγκέντρωσης στοιχείων για την (υπο)στελέχωση των σχολείων.

Μάιος - Ιούνιος 2023: Ηλεκτρονική έκδοση (πρακτικά ημερίδας - Επιλογή άρθρων)

Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)

<http://doe.gr/συλλογή-κειμένων-άρθρων-2023/>

Πρακτική 3

Άξονας

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Τίτλος Δράσης

Καταγραφή, επεξεργασία και μελέτη των από-ψεων των εκπαιδευτικών για τις συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης. Αντιμέτωπιση των διαφορών μέσα από δημοκ-ρατικό διάλογο, ώστε να καλλιεργηθεί η ανάπτυξη συλλογικού πνεύματος και αλληλεγγύης μεταξύ των μαθητών/τριών.

Στόχος Βελτίωσης

Να αναδειχθούν οι δυσκολίες που προκύπτουν από το υπάρχον σχολικό πρόγραμμα σπουδών στην εφαρμογή συνεργατικών πρακτικών διδασκαλίας.

Να αναδειχθεί η στάση των εκπαιδευτικών για την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και ο προβληματισμός που αναπτύσσεται εντός της εκπαιδευτικής κοινότητας και τα αιτήματα της.

Ενέργειες Υλοποίησης

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες δράσεις:

19 Μαρτίου 2023: Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα «Διεθνής εμπειρία από συλλογικά, δημοκρατικά και συνεργατικά εκπαιδευτικά μοντέλα. Η εμπειρία από τις εξετάσεις τύπου PISA», με εισηγητές τους:

Sahlberg Pasi, Professor at the University of Melbourne, Australia και **Gavrielatos Angelo**, President of New South Wales Teachers Federation.

14 Μαΐου 2023: Συμμετοχή και παρακολούθηση διαδικτυακής ημερίδας: «Συνεργατική διδασκαλία για ένα δημοκρατικό σχολείο. Έρευνες, πρακτικές και ερωτήματα», με εισηγήτρια την **Μαρία Παγώνη**, Καθηγήτρια στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο της Lille, ερευνητική ομάδα CIREL (Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Έρευνας των Επιστημών της Εκπαίδευσης της Lille).

Μάιος 2023: Πανελλαδική αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών του Δημοτικού Σχολείου για τις συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης.

Ιούνιος 2023: Ηλεκτρονική Έκδοση πρακτικών ημερίδων - Επιλογή άρθρων.

Ιούνιος 2023: Υποτιτλισμός διεθνών παραγωγών (videos) για τις θέσεις μεγάλων παιδαγωγών και τις απαντήσεις που δίνουν σε παιδαγωγικά ζητήματα.

Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)

<http://doe.gr/συλλογή-κειμένων-άρθρων-2023/>

Πρακτική 4

Άξονας

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

Τίτλος Δράσης

Η ανάγκη μετάβασης από την αντίληψη ενός ανταγωνιστικού σχολείου με αυταρχικό και ιεραρχικό πλαίσιο, το οποίο εστιάζει σε ποσοτικούς δείκτες και λειτουργικές επιδόσεις, προς ένα σχολείο συνεργατικής δημοκρατικής αντίληψης, συλλογικού παιδαγωγικού πλαισίου και ολόπλευρης γνώσης για όλους τους μαθητές. Επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων.

Στόχος Βελτίωσης

Οικοδόμηση ουσιαστικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών - μαθητών με κλίμα συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και εμπιστοσύνης.

Εξασφάλιση των υλικών προϋποθέσεων για την ενίσχυση της παιδαγωγικής σχέσης εκπαιδευτικού-μαθητή. Ουσιαστικός αποφασιστικός ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων. Υποστηρικτικοί θεσμοί και σταθερή προσφορά και ανάπτυξη αντισταθμιστικών προγραμμάτων, με έγκαιρη και μόνιμη στελέχωση.

Ενέργειες Υλοποίησης

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες δράσεις:

19 Μαρτίου 2023: Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα «Διεθνής εμπειρία από συλλογικά, δημοκρατικά και συνεργατικά εκπαιδευτικά μοντέλα. Η εμπειρία από τις εξετάσεις τύπου PISA», με εισηγητές τους:

Sahlberg Pasi, Professor at the University of Melbourne, Australia και **Gavrielatos Angelo**, President of New South Wales Teachers Federation.

14 Μαΐου 2023: Συμμετοχή και παρακολούθηση διαδικτυακής ημερίδας: «Συνεργατική διδασκαλία για ένα δημοκρατικό σχολείο. Έρευνες, πρακτικές και ερωτήματα», με εισηγήτρια την **Μαρία Παγώνη**, Καθηγήτρια στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο της Lille, ερευνητική ομάδα CIREL (Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Έρευνας των Επιστημών της Εκπαίδευσης της Lille).

Μάιος 2023: Πανελλαδική αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών για τις δυσκολίες και τις δυνατότητες που υπάρχουν στην ανάπτυξη των σχέσεων εκπαιδευτικών - μαθητών/τριών.

Μάιος 2023: Πανελλαδική καταγραφή και αποτύπωση των λειτουργούντων θεσμών αντισταθμιστικής αγωγής, σε σύγκριση με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, το σχολικό έτος 2022 - 2023, για τις οποίες ευθύνη συγκρότησής τους έχει το ΥΠΑΙΘ.

Ιούνιος 2023: Ηλεκτρονική Έκδοση πρακτικών ημερίδων - Επιλογή άρθρων.

Ιούνιος 2023: Υποτιτλισμός διεθνών παραγωγών (videos) για τις θέσεις μεγάλων παιδαγωγών και τις απαντήσεις που δίνουν σε παιδαγωγικά ζητήματα.

Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)

<http://doe.gr/συλλογή-κειμένων-άρθρων-2023/>

Πρακτική 5

Αξονας

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

Τίτλος Δράσης

Καταγραφή και διερεύνηση της σημασίας των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών που συντελούν και αρμόζουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών σχολικής ηλικίας.

Στόχος Βελτίωσης

Ανάδειξη των προβλημάτων που αφορούν στη σχολική στέγη σε σχέση με την ανάπτυξη του προγράμματος και τις ανάγκες των παιδιών της σχολικής ηλικίας.

Ενέργειες Υλοποίησης

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

19 Φεβρουαρίου 2023: Συμμετοχή σε πανελλαδική διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Αιτίες και συνέπειες της υποχρηματοδότησης των σχολείων. Έμμεση και άμεση ιδιωτικοποίηση. Ο ρόλος των Σχολικών Επιτροπών. Κοινωνικές, εκπαιδευτικές προσεγγίσεις». Εισηγητές/τριες: 1. **Πλατανιά Βαγγελιώ**, μέλος ΔΣ ΑΣΓΜΕ, 2. **Βρεττάκος Χρήστος**, Δήμαρχος Κερατσινίου - Δραπετσώνας, δάσκαλος, 3. **Πελετίδης Κώστας**, Δήμαρχος Πατρέων, γιατρός, 4. **Τσιάκος Βασίλης**, Δήμαρχος Καρδίτσας, δάσκαλος.

26 Μαΐου 2023: Συμμετοχή σε πανελλαδική διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Καταγραφή και διερεύνηση της σημασίας των σχολικών χώρων και των κτιριακών υποδομών, που συντελούν και αρμόζουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας». Εισηγητές/τριες: 1. **Δημήτριος Γερμανός** Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, του ΑΠΘ, 2. **Μυρτώ Χρονάκη**, Τμήμα

Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 3. **Νίκος Παΐζης**, ΚΑΝΕΠ - ΓΣΕΕ.

Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2023: Εμπλουτισμός και επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων, από το ερωτηματολόγιο/ερευνητικό εργαλείο για την καταγραφή κενών και ελλείψεων στις σχολικές μονάδες.

Ιούνιος 2023: Ηλεκτρονική Έκδοση πρακτικών ημερίδας - Επιλογή άρθρων.

Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)

<http://doe.gr/συλλογή-κειμένων-άρθρων-2023/>

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις

Θέμα 1

Αξονας

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/E5ywh67SfXM?feature=share>

Θέμα 2

Αξονας

Σχολική διαρροή - φοίτηση

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/dvO5ooXzqA0>

Θέμα 3

Αξονας

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/wkLq4N71ogI?feature=share>

Θέμα 4

Αξουας

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/FjiPIQnsQF8?feature=share>

Θέμα 5

Αξουας

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/8PDIdqxMlZ8?feature=share>

Θέμα 6

Αξουας

Σχολείο και κοινότητα

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/1fC-ymxW-zs>

Θέμα 7

Αξουας

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

Ειδικότερο Θέμα

<https://youtube.com/live/kbWQyS4Refc>

Σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων

Σημαντικότερα θέματα που χρήζουν μελλοντικής μελέτης και προτάσεις για Σχέδια Δράσης

Παρατηρήσεις / Σχόλια